

Krajina „S“ nebo „BEZ“?

CÍLE:

Žák vyhodnotí rozdíl mezi estetickým působením dvou různých podob krajiny.

Žák si uvědomí, jak vypadá krajina, v níž se cítí dobře, a které faktory to způsobují.

Žák kultivuje své pocity ve vztahu ke krajině.

Žák vyjadřuje rozdíly v tom, jak působí krajina s odpady a krajina bez odpadů.

2. STUPEŇ

1 VYUČOVACÍ
HODINA

Co budou žáci dělat:

Lekce se skládá z domácího úkolu a jedné vyučovací hodiny ve třídě. Žáci si nejprve vytvoří nástěnku z obrázků svých oblíbených krajin. Dále pracují s pracovními listy a cvičí se v metodě volného psaní. S jeho pomocí nejprve vyjádří svůj vztah k oblíbené krajině. To následně zkonfrontují s obrázky krajin znečištěných odpadem. Vyjádří rozdíly mezi oběma typy krajin.

Domácí úkol před hodinou

Každý žák si přinese fotografii (obrázek, pohlednici, plakátek apod.) oblíbené krajiny v ČR (může se jednat i o kousek lesa za domem, místo, kam si chodí děti hrát apod.). Je to místo, kam jezdí na chalupu, na prázdniny, kde byl na výletě a oslovilo ho to, zkrátka kde mu bylo/je dobře. U každého obrázku bude popis, o které místo se jedná (název místa/obce a kraj, ve kterém se nachází – např. údolí říčky Šembery, Středočeský kraj; Plešné jezero na Šumavě, Jihočeský kraj atd.).

Z obrázků, které si žáci přinesli, vytvořte ve třídě o přestávce před hodinou nástěnku, plakát – umístěte všechny obrázky na jednu plochu a doprostřed plochy nalepte mapu ČR. Šipkami pak můžete označit, ve které části ČR se obrázky oblíbených krajin žáků nacházejí.

Důkaz o učení:

Žáci vytvoří nástěnku s tematikou svých oblíbených krajin. Následně vyplní pracovní listy, kde srovnají své pocity z krajiny s odpadem a bez odpadu. Skrze metodu volného psaní pak vyjádří své pocity z různých typů krajin a uvědomí si, k čemu vede zavážení krajiny odpady.

	AKTIVITA	ČAS	POMŮCKY
	Úvod	5 min.	
E	Volné psaní	10 min.	Pracovní list s pravidly volného psaní (Příloha 1), tužky
E	Proč je mi právě tady dobře?	10 min.	Pracovní list (Příloha 1), nápisy (Příloha 2), návodné otázky (Příloha 3)
U	Konfrontace s odpadem	5 min.	Obrázky (Příloha 4)
R	Skupinová reflexe	10 min.	Pracovní list (Příloha 1)
R	Individuální reflexe	5 min.	Pracovní list (Příloha 1)

Úvod

Nastiňte žákům, o čem dnešní hodina bude – například slovy: „Budeme si povídat o krajině, o jejích různých podobách a o tom, jak na nás krajina působí a čím je pro nás důležitá. Proto jsme si vytvořili nástěnku s obrázky míst, na kterých se vám líbí.“

Volné psaní

Vysvětlete žákům pravidla volného psaní.*

Žák po dobu 3–5 min. píše na papír vše, co jej k tématu/námětu „Jak vypadá krajina, ve které se cítím dobře“ právě napadá, aniž by své psaní podřizoval nějakým formálním (stylistickým či pravopisným) požadavkům. Minutu před koncem upozorněte žáky na zbývajíc čas.

Pravidla

1. Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
2. Piš souvislý text, ne jen jednotlivá hesla nebo body.
3. Nevracej se k napsanému, neopravuj, nevylepšuj, co jsi napsal/a.
4. Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá, zapisuj i pomocné věty („Jak bych teď mohl/a pokračovat?“ nebo „Teď mě nic nenapadá...“), ale snaž se vrátit k tématu.
5. Nenech se ve svých nápadech brzdit pravopisem (až budeš s textem dále pracovat, opraviš ho a vylepšíš i po formální stránce).

Než se žáci pustí do psaní, můžete zařadit krátké navození atmosféry (pro navození atmosféry můžete pustit nějakou příjemnou hudbu). Všichni zavřou oči a přenesou se na své oblíbené místo, můžete k navození atmosféry žákům říct například: „Pohodlně se usadte, zavřete oči a představte si, že stoupáte do výšky, vysoko nad školu, nad město, všechny starosti necháváte dole, vane příjemný teplý vítr a ten vás odnáší na jiné místo v české zemi, kde je vám krásně... Krajina dostává jasnější obrysy a vy už poznáváte, kde jste... Jaká je ta krajina? Jaké vidíte barvy? Co se v té krajině děje? Jsou tam nějaké zvuky a vůně? Porožhlédněte se... Pomalu otevřete oči, vezměte do ruky tužku a pište. Téma zní: „Jak vypadá krajina, ve které se cítím dobře?““

Žáci píšou po dobu 3–5 min. na vyhrazené místo do pracovního listu (Příloha 1). V pracovním listu jsou uvedena základní pravidla pro volné psaní.

Někteří žáci mohou své texty přečíst nahlas.

Proč je mi právě tady dobře?

Vyvěste na různá místa ve třídě 6 nápisů (Příloha 2).

Žáci se volně procházejí po třídě, nápisy si přečtou a zůstanou stát u toho, který je jim nejbližší (podle toho, co napsali, co je v jejich krajině nejdůležitějším prvkem). Žáci, kteří se sejdou u jednoho nápisu, utvoří skupinu. Pokud jsou některé nápisy neobsazené, nevadí. Pokud se u některého nápisu sejde větší množství žáků, utvoří více skupin. V jedné skupině by mělo být maximálně 5 žáků.

Hlavním úkolem skupiny je formulovat pět obecných důvodů toho, proč je jejím členům zrovna v takové krajině dobře. K tomu by jim měly pomoci jejich vytvořené texty. Důvody si zapíší do pracovního listu.

* Podrobný popis metody viz J. L. Steelová a kol.: Rozvíjíme kritické myšlení. Příručka II. Praha: Kritické myšlení, o.s., 2007, s. 26–27.

Pokud mají žáci s takto obecně zadaným úkolem potíže nebo se jim nedaří důvody formulovat, můžete jim pomoci 2–3 návodnými otázkami (Příloha 3), které můžete vyvěsit na tabuli či kdekoli ve třídě:

„Proč se zde cítím dobře?“

„Co mi pobyt v oblíbené krajině přináší?“

„Obohacuje taková krajina můj život? Jak?“

„Co se se mnou děje, jsem-li v oblíbené krajině?“

„Proč jsem si zrovna k této krajině vytvořil kladný vztah?“

„Které součásti krajiny na mne působí pozitivně? Proč?“

Konfrontace s odpadem

Ukažte žákům fotky, na nichž je krajina s odpadem. Na obrázcích jsou místa z ČR (Příloha 4). Můžete nechat žákům na prohlížení fotek delší dobu, aby měli možnost nechat na sebe obrázky chvíli působit.

Skupinová reflexe

Po zhlédnutí fotek sdělte žákům: „Teď si představte, že někdo založí černou skládku v té vaší oblíbené krajině a zaveze ji odpadem podobně, jako jste viděli na obrázcích. Zkuste nyní ve skupině odpovědět na tyto otázky.“

1. Co se s krajinou stane, přidáme-li do ní něco, co do ní nepatří?
2. Jak na vás teď krajina působí? Co se ve vašich dojmech z krajiny změnilo?

Každá skupina si запиše odpovědi do svého pracovního listu. Po vypracování odpovědí proběhne krátké sdílení mezi skupinami. Každá skupina dostane prostor přečíst svou odpověď ostatním a případně ji komentovat.

Individuální reflexe

Nazávěr každý žák individuálně napíše metodou volného psaní krátký text, v němž se pokusí odpovědět na otázku: „Jaký rozdíl cítíš mezi krajinou s odpady a bez odpadů?“

Pro reálnější demonstraci odpadu v přírodě můžete použít vytvořený plakát s obrázky krajin, kde se cítí dobře, které si přinesli na hodinu, a na každý obrázek nasypat hromádku malých zmuchlaných papírků.

Pracovní list s aktivitami

1. VOLNÉ PSANÍ I

Téma: „Jak vypadá krajina v rámci ČR, ve které se cítím dobře?“

Pravidla:

- A.** Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
- B.** Piš souvislý text, ne jen jednotlivá hesla nebo body.
- C.** Nevracej se k napsanému, neopravuj ani nevylepšuj, co jsi napsal/a.
- D.** Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá, zapisuj i pomocné věty („Jak bych teď mohl/a pokračovat?“ Nebo: „Teď mě nic nenapadá...“), ale snaž se vrátit k tématu.
- E.** Nenech se ve svých nápadech brzdit pravopisem (až budeš s textem dále pracovat, opravíš ho a vylepšíš i po formální stránce).

?

2. PROČ JE MI V OBLÍBENÉ KRAJINĚ DOBŘE?

Důvody:

1)

2)

3)

4)

5)

3. JE TO LEPŠÍ „S“ NEBO „BEZ“?

Odpovězte na otázky:

1) Co se s krajinou stane, přidáme-li do ní něco, co do ní nepatří?**2)** Jak na vás teď krajina působí? Co se ve vašich dojmech z krajiny změnilo??

4. VOLNÉ PSANÍ II

Téma: „Jaký rozdíl cítím mezi krajinou s odpady a bez odpadů?“

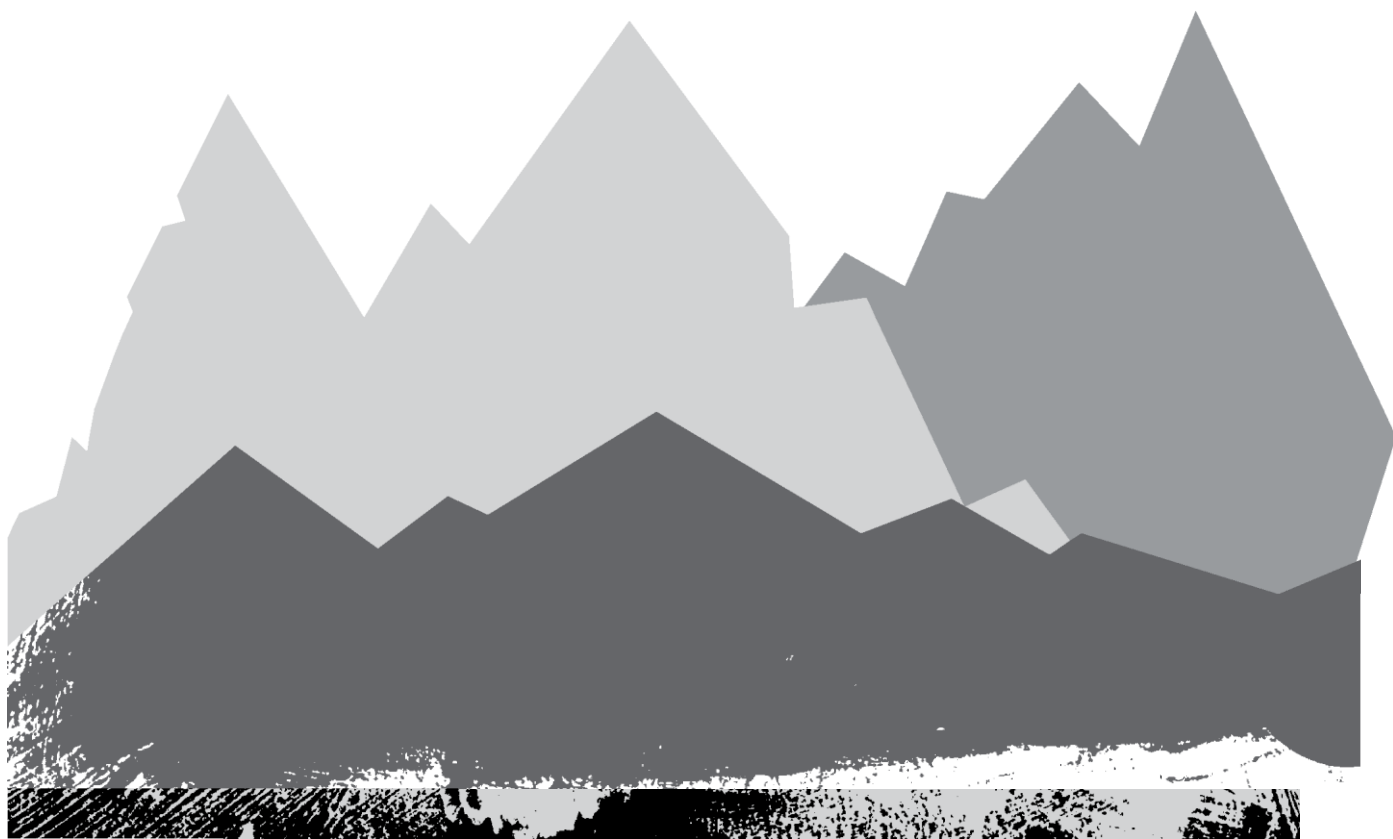
Voda

Stromy

Hory a skály

Zelené kopce

Pole a louky

Lidská obydlí nebo jiné stavby

„Proč
se zde cítím
dobře?“

„Co mi pobyt
v oblíbené
krajině
přináší?“

„Obohacuje
taková krajina
můj život?
Jak?“

„Co se
se mnou
děje, jsem-li
v oblíbené
krajině?“

„Proč jsem
si zrovna
ktéto krajině
vytvořil
kladný vztah?“

„Které
součásti krajiny
na mne působí
pozitivně?
Proč?“

